

מליצי יושר

הזון יהזקאל

רבי יהזקאל ב"ר מרדכי זלמן אברמסקי זצ"ל:

הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת הספרו בשעת הלוייה הכריז: נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם, שהבטיח שימליץ טוב לכל מי שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו. (רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמן הרב מרעננה זצ"ל כתב בספרו: הגני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיינו בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה לאחרים שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעולם הזה ובעולם הבא. וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים, והצלחה בכל טוב, בזה ובבא וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב נחום בורגשטיין זצ"ל הבטיח קודם פטירתו: אם ילמדו בספרים שלי, אחיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי ממש כמו בחיים. (ארץ צבי להנה"ק מקו"י גלוב עה"ת עמוד רמ"ב) וכן כתב האבני נזר בעצמו (אבה"ע סימן קכ"ב) ז"ל: אם היה מעיין בדברי מעט עיון היה מרויח לו טובה רבה.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה צינץ זצ"ל ביקש קודם פטירתו שיתנו לו דף ורשם בשארית כוחותיו: מי שישתדל בהדפסת ספרי אחיה לו למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה טובה לכל המשתדלים והמסייעים בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת שעשה טובה לכולם. (הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון

רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל הבטיח למי שילמוד בספריו:

תשלומי חן וחסד ושלמה רבא מן שמאי ועיניכם תראנה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם, חכמים ונבונים ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו', בני חיי ומזוני טבי.

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים? פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, די פלאצקע גאון, די אבני נזר, רעננה רב,

און ר' יהזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

וויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצוא בני, ויאמר כי הקרה ה' אלקיך לפני. קשה מדוע הוצרך יעקב לומר ליצחק "כי הקרה ה' אלקיך", דהיה די לומר "כי הקרה ה' לפני". ועוד קשה מדוע לא אמר "כי הקרה ה' אלקים לפני". וי"ל שכוונת יעקב היה להשיב ליצחק על שאלתו האין מיהר למצוא, על כך השיבו יעקב: "כי הקרה ה' ", והיינו שהיה כאן נס מאת הקב"ה שימצא מהר. אלא שנתירא יעקב פן יצחק לא ירצה ליהנות ממעשה ניסים, כמבואר בתענית (כד.) שאסור ליהנות ממעשה ניסים. לכך אמר לו "כי הקרה ה' אלוקיך", והיינו שנתכוון לומר לו שאצלו אין זה נקרא נס, דהנה כתב רש"י עה"פ "והנה ה' נצב עליו" (בראשית כח:יג): "כאן יחד שמו על יצחק לפי שכהו עיניו וכלוא בבית והרי הוא כמת ויצה"ר פסק ממנו". ואמר לו יעקב הואיל ואין לך יצה"ר מותר לך ליהנות ממעשה ניסים שהוא השכר של עוה"ב, היות וה' הוא אלוקיך, ויחד שמו עליך, ממילא נחשב שאתה כמו בעוה"ב שכל השכר שם הוי כענין מעשה ניסים. ואגב אורחין יש לקחת מוסר השכל דכל אדם יש לו להכיר בכל מעשיו נפלאות מעשי ה', כי אין בכח האדם לעשות כלום אם לא בחסד ה', שאין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן נגזר עליו למעלה, וכן בכל ריוח שירויה אל יאמר כי זה בא לו בהשתדלותו העצום, אלא זה חסד ה'. וכן אם יעלה לגדולה, אל יאמר כי חכמתו גרמה לו, רק זה חסד ה'. וזה הפירוש "כי הקרה ה' אלקיך לפני", דלכאוף קשה הרי אצל יעקב לא הקרה הקב"ה לפניו כלום, רק הוא הלך בעצמו ולקח מרבקה שני גדיים והכין אותם מהרה, ולא היו צריך לזה זמן יותר, כי לא היה צריך ללכת לצוד אותם, דמצד עצמם לא נצרכו להכנה גדולה, והיה צריך להשיב לאביו שהספיק מהר היות ולא היה צריך לתיקונם עבודה רבה. אלא יעקב נתכוון במה שאמר "כי הקרה ה' אלקיך לפני", שנתגלגל הדבר ברצון ה' ובחסדו שאני אומין לך מאכלך, כי כל דבר שנעשה - הכל מאת ה' הוא, אף בדברים שנראה לאדם שהוא עצמו עושה אותם, וזה מה שהשיב שלכן מהרתי להביא "כי הקרה ה' אלקיך לפני", ולא לפני אחי.

שמעתי מהישיבה החסיד מה"ר אברהם שו"ב נ"י מק"ק וויזניץ שלמד עוד אצל הג"ר יוסף בער זצ"ל אבד"ק בריסק הבית הלוי, ואצל הג"ר זאב נחום אבד"ק ביאלי בעל המחבר אגודת אזוב, על דבר הרה"ג ר' יצחק הירש ניימאן ז"ל אבד"ק ניישטעטל וההתקרבות היתירה שהיה לו אצל כ"ק מרן אדמו"ר רבי אברהם מרדכי זצוקלה"ה מגור.

עובדא הכי הוה, בזמן מלחמת העולם הראשונה שנת תרע"ד שגירשו לאחינו בני"י מכמה עיירות, בין הפליטים היה גם הרב הנ"ל, ונסע לעיר ווארשא, והיות שהיה דוחק גדול בדירות בשכונת היהודים, לכן שכרו הרבה דירות גם בשכונות הרחוקות ממשכן היהודים. גם הרב הנ"ל נתיישב בחצרו של גוי, והיה שם רק איזה יהודים מהחפשים שלא היה ניכר יהדותם. באותו החצר היה בצד השני עוד חצר ששם איזה למשכן לו הגענעראל שהיה מפקד צבא המלחמה שבסביבות ווארשא, והיו שומרים סביבות החצר שלא יבא שום איש, בפרט ישראל היה בכל יראה, אך דיירי החצר היה להם פתח לצד השני שדרך שם היו נכנסים ויוצאים, ולא שמו לב עליהם להרחיקם מהחצר.

דרכו של אותו השר צבא היה דבעת שישב איזה שעות על גבי שולחן וסידר תכנית וסדר הצבא ונתייעף מוחו, אז ירד להחצר וטייל אחת הנה ואחת הנה. פעם אחת ראה להרב הנ"ל בחצר, והתחיל לשוחח עמו, ובהיותו מדבר יפה בשפה הרוסית, נשא חן בעיניו וקראו לביתו, וסיפר לו שהוא המצביא לצבא שסביבות ווארשא, ועתה המצב הוא כך וצריך לו ושאל עצתו איך ומה לעשות הלאה, הרב השיבו דעתו, והשר צבא עשה כדבריו והצליח מאד, מני אז בכל פעם שהיה לו איזה ענין קשה, קרא להרב ונתייעץ עמו ובכל פעם הצליח, עד שדחה את האשכנז דחיה גדולה מסביבות ווארשא, ונסע השר צבא לשדה המלחמה שנתרחקה אז מעיר ווארשא.

והנה בווארשא היה אחד מאנשי שלומי של הרבי מגור שנתדלדל מאד רח"ל מסיבת המלחמה, ובא להרבי מגור ושאל בעצתו היות שמייעצים לו לקנות נחושת ונחושת קלל (מעש), הרבי מגור הסכים לזה באופן שלא יעשה במסחרו נגד חוק הממשלה, הלה עשה והצליח ונעשה עשיר גדול עוד יותר מקודם, אך מקנאיו אכלו ביה קורצא שמוכר הסחורה להאשכנז, אשר זה היה משפט מות רח"ל, ותיכף אסרוהו בכבלי ברזל ושלחוהו למשפט הצבאי של אותו השר צבא מכירו של הרב הנ"ל שהיה שייך לו ווארשא וסביבותיה. אשתו של הנאסר נסעה תיכף לגור ונכנסה עם הרבנית כנהוג ופרצה בבכיה גדולה, ובתוך מרירותה אמרה: אתם המיתם את בעלי בעצתכם, וגרמתם אסון לאשה ושבעה ילדים.

הרבי מגור הצטער מאד, ונסע תיכף לווארשא להיוודע מה יש לעשות, ומי הוא ממכירי אותו השר צבא, ואמרו לו בווארשא כי אותו השר צבא הוא שונא ישראל גדול, ואינו מניה לבר ישראל לדרוך על מפתן ביתו, ובכלל הוא איש אכזרי סגור ומסוגר, ואין לו שום עסק עם בני אדם, רק כל העת עובד בביתו בתכסיסי המלחמה. הרבי מגור נדהם מאד מתשובה זו עד שנחלה רח"ל, וכמעט משך ד' ימים לא אכל ולא שתה והוריד דמעות כל העת.

מלא העומר

ויאמר עשו אל יקרב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. אפשר כי רצה לאכול לשבעה, והרטב מן האדום מקבל גם כן צבע אודם, אבל לא כעיקר האדום המתבשל. והנה הוא ביקש שלא יתן רוטב כי אם תבשיל העדשים בעצמו, כי רצה למלאות נפשו כי רעב היה, לכן אמר "מן האדום האדום הזה".

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$120 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
gilylonmy@gmail.com 732-510-0560

הנה משמני ארץ יהיה מושבך. ג' במסורה, דין, ו"איתן מושבך" (במדבר כד: כא), ו"כי יפקד מושבך" (שמואל א' כ:ח). ונראה כי אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"א) הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, כי לפעמים אדם עושה מצוה שנעשה בו צדיק שרובו זכיות, וזה סיבה להרע לו בעוה"ז, כמו שאיתא בקידושין (דף לט:): שאז נפרעין ממנו בהאי עלמא, אבל תחשוב שאין ההפסד כלום נגד שכרה.

וכמו כן "יש רשע מאריך ברעתו" (קהלת ז: טו), דבשביל הרע שעשה השלים עצמו לרוב עבירות, ואז נותנין לו שכר בעוה"ז כאילו קיים כל התורה כולה (קידושין שם). ואולם יחשוב נגד הפסידה שלא יהיה לו שום תקומה בעוה"ב. כדאמרו (ב"ב עח:): "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון", לחשוב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה.

והנה הצדיק כשזוכה לשתי שולחנות שיתן לו ה' גם עושר וכבוד, אזי רואה גם לעבוד ה' בזה ליתן צדקה וגמ"ח, וא"כ אין מנכין לו שום דבר עבור זה, שגם בזה עבד את ה', לכן הצדיק משים אל לבו כשיתן לו ה' שלוה שלא ינוכה לו מזכיותיו, וישים אל לבו לבל יחליפו לו שכר נצחי בגשמי שאין בו ממש, ועושה צדקות ומעש"ט במה שחננו ה'.

ובזו יובן המסורה "הנה משמני הארץ יהיה מושבך", רמז לרשע ד"מושבך" בעוה"ז, אבל ידוע תדע כי מרה תהיה באחרונה, דב"איתן מושבך" השכר הנצחי שמיועד לך [ד"איתן" היינו נצחית], תדע "כי יפקד" ויחסר "מושבך", שבעבור עוה"ז יפסיד חלקו בעוה"ב. (קומץ המנחה נצבים).

שיר של ראש חודש. נחלקו האחרונים איזה שיר היו אומרים ביו"ט ור"ח בתמיד של שחר ובין הערבים, אם אמרו שיר של חול, או שיר של יו"ט ור"ח.

המגן אברהם (סימן קל"ב ס"ק ד') כתב, דביו"ט לא היו אומרים שיר של חול כלל, דאף בתמיד של שחר ובין הערבים אמרו השיר של יו"ט². אבל הטורי אבן (ר"ה ל: ד"ה תמיד) דייק מרש"י (סוכה נה. ד"ה מה), שרק בשיר של המוספין יש חילוק בין יו"ט לחול, אולם בתמיד של שחר ובין הערבים לא היה ביו"ט שיר שונה משל חול.

ברם האבני נזר (או"ח סימן כ"ד אות ה') מצדד לומר דאיכא חילוק בין יו"ט ובין ר"ח וחובה"מ, וז"ל: הגם שביארנו דבר"ח לא תיקנו בתמידין שיר של ר"ח, אין ראיה מזה ליו"ט שלא תיקנו בו שיר בתמידין, דיש לומר שאני ר"ח שלא תיקנו חכמים בשחרית ומנחה ברכה בפני עצמו רק במוסף, והוא הדין דלא תיקנו בו שיר רק במוסף. אבל ביו"ט שתיקנו בו ברכה גם בשחרית ומנחה, הוא הדין שתיקנו בו שיר, עכ"ל³.

עוד כתב האבני נזר (אות א, ו) וכ"כ בחקרי לב או"ח סימן ל"ב עמוד קצ"ה), לדייק מרש"י בערכין (דף י. ד"ה לא) שכתב, וז"ל: ובשעת הקרבה היה שיר זה והיו הלויים משוררים בפה את ההלל באותו י"ב ימים והחלילים מחללים, עכ"ל. דמבואר דרש"י סובר דביו"ט היו הלויים אומרים את ההלל על התמיד, ולא אמרו לא שיר של חול ולא שיר של קודש. אכן כל זה דוקא ב"ב יום שגומרים בהם את ההלל כמבואר שם בערכין, אולם בחובה"מ פסח ושביעי של פסח לא מבואר מה היו עושים, דאולי תיקנו בו שיר בפני עצמו.

וז"ל האבני נזר: דעת הטורי אבן דלא תקנו בשום יו"ט שיר בשני התמידין זולת במוסף, רק בר"ח תקנו שיר של בין הערבים כדי להזכיר זכות שופרות של מתן תורה. ובמחכת"ה אישתמיטתיה פירש"י ערכין (שם) דב"ב ימים שהחליל מכה לפני המזבח, הלויים משוררים את ההלל בעת הקרבה, ושמונת ימי החג מכללם. ועל כרחך דזה בעת התמידין, שאם במוסף, הלא שיר חול המועד סוכות הוא "הומבה"י" כדאמרו בסוכה. וא"כ על כרחך דאמרו הלל בשעת התמידין, וכן פירש"י בסוכה (דף נ:): בהדיא דהחליל מכה בעת התמידין, ובערכין פירש"י דבעת שהחליל מכה הלויים משוררים הלל. הרי דבעת התמידין הלויים משוררים הלל ולא שיר של יום. ועל כרחך "הומבה"י" הוא במוסף, דאילו בתמידין שוררו הלל. ולעולם ביו"ט שאין החליל מכה כגון ו' ימים אחרונים של פסח אפשר שתיקנו שיר בפני עצמו⁴.

¹ פ"י, "מן האדום" שהוא יותר "אדום", היינו התבשיל בעצמו, ולא הרוטב שבו. אבל במדרש שכל טוב כאן איתא להיפך: "מן האדום האדום הזה", כפל הדיבור, שראה המאכל מבושל היטב, והמרק מאודם מחמת העדשים האדומים, לכך ביקש לו מן העדשים ומן המרק שבו, והיינו "מן האדום" - העדשים, "האדום" - המרק, ע"כ. וראה להלן בדברי הבן לאשרי.
² וכ"כ בתפארת ישראל (בהקדמה לקדשים בקונטרס חומר בקודש פ"ו אות י"א).
³ וכ"כ המנחת חינוך (מצוה ש"ב אות ג') וז"ל: ביו"ט שהוא יום קדוש התקינו שיהיו אומרים שיר של קודש בכל היום הן בתמידין והן במוסף, אבל בחובה"מ וכן בר"ח דהעיקר הוא המוסף, והם ימי חול ועיקר המצוה היא המוסף, על כן לא תיקנו שיר חדש אלא במוסף, אבל ביו"ט תיקנו שיר חדש גם בתמידין מפני כבוד היום.
⁴ ויע"ע בענין זה בשו"ת הרמ"ע מפאנו סימן כ"ה אות ב'.

הייתי דחוף מאוד לקבל
הלוואה בסכום גדול
ביותר, וניסיתי במשך זמן
כמה השתדלות ולא
הועיל. ואז יום אחד
מצאתי הגליון מליצי
ישר, ולמדיתי מכל ספר
קטע אחד, והתפללתי
בזכות הצדיקים שאוושע,
והתחייבתי לפרסם
כשאראה ישועה, ואז מיד
אח"כ ניסיתי ליצור קשר
עם מיישה שניסיתי
מספר פעמים כבר, אבל
עד אז לא הצלחתי
לתפוס אותו, והוא מיד
ענה לטלפון, והסכים על
הלוואה בסכום נאה עם
תשלומים קלים.

אם אפשר נא לפרסמו
בהגליון

תזכו למצוות
ש.ש

לכבוד מערכת מליצי
ישר

איש בשורה אנכי, הנה
עבר זמן קשה לי למצוא
שידוך המתאים לבני נ"ו,
ואחר שבני נ"ו קיבל על
עצמו ללמוד בכל שבוע
קטעי אבני נזר מהגליון,
מצא ב"ה זיווג אחר ז'
שבועות

כל טוב.

מ.י.

מאנטשעסטער

בן לאשרי

ויתרוצצו הבנים. ודרשו רז"ל כשהיתה עוברת על פתחו של עבודה זרה, עשו מפרסם לצאת, וכשהיתה עוברת על פתחו של שם ועבר, יעקב מפרסם לצאת. והקשו הקדמונים מהא דאמרו (סנהדרין צא): דרינו הקדוש הודה לאנטונינוס דיצה"ר אינו כנס באדם עד צאתו מבטן אמו, וא"כ למה תעורר לב עשו לעבודה זרה עודו בבטן אמו.

ולענ"ד יש לומר דיש שני סוגי יצר הרע: (א) יצה"ר שבא בשעת לידה. (ב) נפש הרשע הבאה מג' קליפות הטמאות לגמרי, וזה הוא גם בעודו עובר מקודם צאתו מבטן אמו, כמבואר ביומא (דף פב): ההיא עברה דארכה ביוה"כ, ואלחישו לה שהיום יוה"כ ולא הועיל, נפק מינה שבתאי אוצר פירי, קרו עליה "זורו רשעים מבטן".

ויצה"ר השני והיינו נפש הרשע היה בעשו, ולכן בעודו במעי אמרו היה מפרסם לצאת לבית עבודה זרה.

ואל תשיבני הרי חז"ל (קידושין יח.) קראו לעשו "ישראל מומר", ולא נמצא בתורה הקדושה על עשו שם "רשע", ואיך אפשר לומר דהיה בו נפש הרשע.

ונראה, דכיון היותו נשמה כללית שיצאו ממנו עמלק ימ"ש ושאר רשעים, הם גרמו הריצה לעבודה זרה, אע"ג דהוא כשלעצמו לא היה עוד רשע כזה לרוץ לעבודה זרה.¹

ויזיד יעקב נזיד. הקשה רבינו בחיי דלהלן כתיב דיעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים, וא"כ אם להלן גילה הכתוב דזה היה נזיד נזיד עדשים, למה סתם הכתוב בתחילה ולא כתב בפירוש "ויזיד יעקב נזיד עדשים".

ולענ"ד נראה, ד"נזיד" היינו הרוטב של העדשים, שע"י העדשים גם הרוטב היה אדום, אבל לא היה ניכר איזה מאכל בפנים, כי יש כמה מינים שהרוטב שלהם אדום, ועל כן לא אמר עשו בפירוש "הלעיטני עדשים", כי לא ידע מהו התבשיל, וראה רק הרוטב האדום. ויעקב שבישל העדשים בשביל סעודת הבראה לא רצה ליתנה לעשו אפילו במחיר הבכורה, כי אצל הצדיקים - מצות ה' חביב מן הכל. לכן סיפר הכתוב שהתחכם יעקב כי הרוטב אינו דבר שישביע רעבון אותו רשע, על כן הוסיף לו לחם, שלא היה המדובר ממנו במכירה קודם, ולכן לא הזכיר מקודם עדשים דלא היו ניכרים, דלולי זאת היה עשו אומר בפירוש "הלעיטני עדשים". [ומה שאמר הכתוב דיעקב נתן לעשו "נזיד עדשים", הכוונה להרוטב של עדשים, ולא גוף העדשים].¹

חזון יחזקאל

ויקרא אותה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה. ופירש"י ד"שבעה" הוא על שם הברית. וקשה דהרי כבר אצל אברהם נאמר (לעיל כא:לא) "על כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם", ומדוע היה צריך קריאה מחודשת וסיבה חדשה לאותו שם. (ע' בראשונים כאן).

ונראה, דבפעם הראשונה נקרא שם המקום "באר שבע" על שם הברית והשבועה שבין אברהם ואבימלך, ושבועה זו לא נתקיימה, שהרי אחרי מות אברהם הפרו אותה עבדי אלימלך, וא"כ השם שניתן לזכרה בטל גם הוא. ורק אחרי שחידשו יצחק ואבימלך את הברית, נקרא שוב שם העיר "באר שבע", וכיון שברית זו החזיקה מעמד, נתקיים גם שם העיר, ונאמר כאן "עד היום הזה", מה שלא נאמר אצל אברהם.

הפטרה. בריתי היתה אתו החיים והשלום וגו' תורת אמת היתה ביהוה ועולה לא נמצא בשפתיו, בשלום ובמישור הלך אתי, ורבים השיב מעון. הפסוק הזה נאמר על הכהן הגדול שנתן לו הקב"ה מורא שייראו מפניו בגלל גדולתו, אמנם מה הוא עשה עם מורא זה - "וייראני", השתמש בזה להכניס בלבבות האנשים מורא מפני הקב"ה.

"תורת אמת היתה ביהוה", מדוע? כי "עולה לא נמצא בשפתיו", לא דיבר רע על שום אדם. ואם תשאל א"כ איך השפיע על אחרים אם לא דבר אליהם תוכחה? לזה אמר "בשלום ובמישור הלך אתי", כל מה שעשה היה "בשלום ובמישור", ו"אתי" - לשם שמים, ובזה גופא בהליכותיו - "הלך", השפיע על אחרים "ורבים השיב מעון". (בהספדו על רבו הגר"ח מבריסק).

ביום ה' בא איש אחד מאנשי שלומו וביקש רשות הכניסה כדי להזכיר חולה, וכשבא לחדר האדמו"ר האמרי אמת מגור, ראהו מוטל על הסאפקע בצער גדול רח"ל, לחש לאדמו"ר אשר הוא יוכל להראותו איש אשר יש לו הכירות הרבה עם שר המצביא הנ"ל, אך ההכרח להיות בסוד גדול, האדמו"ר עמד תיכף מלא קומתו וקבלו בסבר פנים יפות, וסיפר האיש איך שהוא מלמד, ולומד ג"כ עם בני הרב הנ"ל מניישטעטייל, ובהיותו בביתו, נודע לו איך שבכל עת היות השר צבא בווארשא המתק עצה עם הרב, אך ההכרח הוא לכל יודע לשום איש מזה, שאז יוכלו המוסרים לקלקל הכל כמובן, ולכן ביקש שאדמו"ר ילך עמו לבדו בלי הגבאים. האדמו"ר הסכים לדבר, ואותו האיש המלמד הוליכו דרך הצרות וסתרים כדי שלא ירגיש מי שמכירם, ובבואם להרב הנ"ל, אמר לו האדמו"ר: תדע שאני אהיה לך מכיר טובה בזה ובבא, ובכל מה שיהיה בידי, רק עשה טובה להציל נפש מבני ישראל.

הרב מיאן בתחילה באמרו חיך קודמיו, כי אי אפשר להגיע לשר המצביא אם לא בסכנת נפשות ואולי יהרגוהו ח"ו עוד קודם שיגיע להשר צבא, כידוע אכזריותם של הקוזקים, בפרט בנוגע ליהודי שבטח יחזיקוהו למרגל לטובת האשכנזים. אז האדמו"ר התחיל לככות לפניו, ואמר לו: צייר בדעתך, אם אומרים לך שאני תפוס שם ובידך לשחררני. אז השיב: בעבור הרבי הייתי הולך למסור נפשי. אמר לו האדמו"ר: תדע שהדבר נוגע בחיי ממש, כי אם ח"ו יהיה אסון להתפוס, לא אחיה. הרב נבהל מאד, וביקש שאדמו"ר יתפלל בעדו שלא יאונה לו רע. אמר לו האדמו"ר: תדע, שתהיה ברעיוני כאילו אני בעצמי הולך עמך. הרב נסע תיכף לשדה המלחמה, ובבואו סמוך למקום המשומר תפסוהו תיכף ונתנוהו במשמר, באותו הדר היה יושב אותו יום שר מאה שטעה במעמד צבאו ובא באיחור שעה, ואותו שר מאה היה נוכח כמה פעמים בחדר השר צבא בווארשא באותו שעה שנתיעץ עם הרב הנ"ל בעסקי הצבא, והכירו ושאלו מי הביאו הלום, והשיבו שצריך דבר נחוץ מאד לדבר עם השר צבא ובא הנה ותפסוהו ונתנוהו בסוהר, וביקש לאותו שר שלמחר בצאתו יודיע להשר צבא אודותיו, והשי"ת נתן בלבן שתיכף בצאתו הזכיר את הרב לפני שר הצבא, ושלה השר צבא שליח מיוחד להביאו תיכף, השלוחים בידעם שכל תפוס המובא להשר צבא ובפרט פתאום אחת דתו להמית, הבהילוהו, אבל הוא בטח בה', וכשהביאו אותו לחדר החיצון, הודיעו להשר צבא, ופתח השר צבא את דלת חדרו וקיבל את הרב בזרועות פתוחות ובסבר פנים יפות והכניסו לחדרו ושאל בשלומו, וביקשו לספר לו מה הדבר שהביאוהו הנה, וסיפר לו כל הענינים ושהאיש חף מפשע בבטיחות הרה"ק מגור, ושהדבר נוגע ג"כ לסכנת נפשות בחיי האדמו"ר, והוא בא כאן בשליחותו. השר צבא דיבר תיכף בטלפון למשטרה הצבאית שהיה תפוס איש הנ"ל, וצוה שישחררוהו ויובילוהו במרכבתו של שר הצבא העירי ווארשא, ולהרב אמר שבא בעתו, כי צריך להתייעץ עמו על כמה ענינים והחזיקו שם איזה ימים, ושלאו אח"כ לשלום לביתו. ואיש הנ"ל בראותו שמובילים אותו במרכבת הצבא, פעם לבו בחשבו אולי אלז הם ח"ו רגעיו האחרונים, אך בהציגם אותו חפשי בווארשא והם נסעו חזרה, הרגיש שהוא חפשי באמת, ונסע ישר להאדמו"ר, וכשבא להאדמו"ר בבשורה הטובה, אמר לו: החייתני. ומני אז היה לו להרב הנ"ל התקרבות גדולה אצל האדמו"ר. (בן לאשרי ח"ג אות מ"ב).

ה' ע' במחשבות חרוץ (אות י"ג) להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין שחידש, דהא דאמרו דעשו ישראל מומר היה, היינו דוקא קודם שיצא לתרבות רעה, אבל אחר שיצא לתרבות רעה, יצא מכלל ישראל, ח"ל: באותו יום שמת אברהם אבינו יצא עשו לתרבות רעה ונפרד מלהיות נקרא עוד זרע יצחק, והא דאמרו בקידושין דעשו ישראל מומר, היינו דקודם שיצא לתרבות רעה היה עליו שם ישראל ונימול לשמונה אלא שנשתמד, ואז יצא משם ישראל, ואף דבישראל גם מומר אע"פ שחטא ישראל הוא, זהו רק בורע יעקב שכבר נפקע חבל הנחלה בשלשה חוטין דאין יכול לינתק עוד, אבל בורע יצחק אף דהיה נקרא תחילה בשם ישראל, אבל משנשתמד ויצא לתרבות רעה יצא מכלל ישראל. ויראה לעיל בדברי המלא העומר.

שוק"ט בחידושו של החזון יחזקאל דיש לומר בשעת הסיכוך "למחסה מזרם ומטר".

לכבוד מערכת גליון מליצי יושר

ראה ראיתי מש"כ מעכ"ת (גליון ס"ו שנה ג' הערה ד') ליישב שיטת השו"ע הרב דס"ל דסוכה העשויה גם למחסה ולמסתור מזרם ומטר אין זה סוכה אלא בית והתורה"ק אומרה סוכה ולא בית, ולכאורה זה כנגד מה דאיתא ברא"ש (סוכה פ"א סי' י"ב): ובלבד שתהא מסוככת כהלכתה, א"ר חסדא והוא שעשאה לצל להתלונן תחתיה מחורב ומטר.

וע"ז כתב מעכ"ת דאולי י"ל בכוננת דברי השו"ע הרב דאין לעשות לשם מטר, היינו היכא שמכוין שלא ירד גשם כלל בתוך הסוכה, אבל אם מכוין שלא לירד בחזקה כמו זרם, או שלא לירד הרבה גשם רק קצת, על זה אף השו"ע הרב מודה דמועיל סוכה להיות מחסה.

והנה באמת כן מסתברא מילתא אליבא דר"ת אשר הביא הרא"ש שם דס"ל דכשרה רק היכא שעשאה לצל ולא מעובה להגן מן המטר, דהיינו שלא ירד גשם כלל, אבל היכא דמעובה להגן שלא ירד הרבה גשם רק קצת, אף ר"ת יהיה מודה דאם אינו מעובה כ"כ ועדיין אפשר שירדו לתוך הסוכה טפות שאם יפלו לתוך התבשיל יפסל ויהיה פטור מן הסוכה, דזה הוה סוכה כשרה, ורק היכא דמעובה כ"כ דלא שייך מצטער משום גשמים דפטור מן הסוכה אז אמרינן דאין זה סוכה כשרה, דהא בהגהות המרדכי (סוכה, רמז תשל"ב, והובא בהב"ח סי' תרל"א ס"ק ד') מבואר דטעמא דר"ת דס"ל דמעובה להגן מפני הגשמים שזו פסולה, שאם היתה כשרה כשמגינה מן הגשמים, א"כ למה שנינו מאימתי יורד ואוכל חוץ לסוכה משתסרח המקפה, יכסנה יפה יפה ולא תסרח מקפתו ולא יפטר ממצוה, ובפ"ק דתעניות סימן קללה גשמים בחג, אלמא דסתם סוכה אינה מצלת מן הגשמים עכ"ל. וא"כ נמצא דאף ר"ת מודה דלהגן מקצת מטר כשרה כל זמן עדדין שייך הפטור של מצות סוכה מפני שירד גשם לתוך הסוכה, וא"כ נמצא דכשאמר ר"ח ע"פ נוסח של הרא"ש והוא שעשאה לצל להתלונן תחתיה מחורב ומטר, היינו דעשאה להגן ממטר כמו שעשאה לצל, דהא אף לצל אין עושין עד כדי שלא יהיה חמתה כלל ויהיה חושך לגמרי בתוך הסוכה, אלא בעינן שצלתה יהיה מרובה מחמתה, ואדרבה בעינן קצת חמה, דא"כ אף הכוכבים אין נראים מתוכה, ואף ר"ת ס"ל דלכתחילה בעינן לעשות הסיכוך כדי שיהיו כוכבי החמה נראין בתוכה וכמבואר בהגהות המרדכי הנ"ל. וא"כ כשאמר בעל החזון יחזקאל דיש לכוין גם לשם סיכוך ממטר בהנחת הסכך, היינו למעט קצת ירידת הגשם, אבל לא שלא ירד גשם כלל, דהא כתבו האחרונים (משנה ברורה סי' תרל"א, ס"ק ו') דאם הוא מעובה כ"כ עד שאין הגשמים יכולים לירד בתוכה אפילו כשירדו גשמים מרובים, דיש להחמיר ולפסול משום גזירת בית.

אמנם כל הנ"ל ניחא בביאור החזון יחזקאל, אבל בביאור שיטת השו"ע הרב לכאורה א"א לומר דכוונתו בדבריו דאין לעשות לשם מטר, היינו היכא שמכוין שלא ירד גשם כלל בתוך הסוכה, אבל אם מכוין שלא לירד בחזקה כמו זרם, או שלא לירד הרבה גשם רק קצת, על זה אף השו"ע הרב מודה דמועיל סוכה להיות מחסה, דזה אינו, דהא השו"ע הרב כתב להדיא "כל שאין עשויה לצל בלבד אין זו סוכה", הרי דאפילו אם עשה שלא ירד הרבה גשם, אע"ג דעדיין ירד לתוכה קצת גשם, מ"מ פסולה דכל שעשויה לאיזה דבר חוץ מצל, הרי זה בית, וא"כ שוב קשה למה הכריע השו"ע הרב כנגד דברי רב חסדא ע"פ הרא"ש.

אלא דלפענ"ד אינו קשה כלל, דמשמע דס"י י"ב של הרא"ש לא היה בנוסחאות הרא"ש של הקדמונים, דהא הרא"ש שם הביא דברי ר"ת מיד אחר שהביא דברי רב חסדא, והטור (סי' תרל"א) כתב ואדוני אבי הרא"ש ז"ל לא הביא דבריו בפסקיו, וכן הב"ח שם (ס"ק ד') כתב שכך כתב המרדכי בשם ר"ת, ולא הביא שגם הרא"ש הביא דבריו, וא"כ כיון שבנוסחאות של הגמרא שלנו (סוכה ח.) לא נזכר בדברי רב חסדא דצריך לעשות למטר, וגם בספרי הקדמונים משמע שלא היה לפניו דברי הרא"ש שהביא דרב חסדא אמר גם למטר, א"כ אפילו אם היה להשו"ע הרב אותה נוסח של הרא"ש אשר נמצא לפנינו היום כמו שנדפס בש"ס ווילנא, מ"מ י"ל שהשו"ע הרב ס"ל דט"ס היא.

אלא דלפענ"ד אינו קשה כלל, דמשמע דס"י י"ב של הרא"ש לא היה בנוסחאות הרא"ש של הקדמונים, דהא הרא"ש שם הביא דברי ר"ת מיד אחר שהביא דברי רב חסדא, והטור (סי' תרל"א) כתב ואדוני אבי הרא"ש ז"ל לא הביא דבריו בפסקיו, וכן הב"ח שם (ס"ק ד') כתב שכך כתב המרדכי בשם ר"ת, ולא הביא שגם הרא"ש הביא דבריו, וא"כ כיון שבנוסחאות של הגמרא שלנו (סוכה ח.) לא נזכר בדברי רב חסדא דצריך לעשות למטר, וגם בספרי הקדמונים משמע שלא היה לפניו דברי הרא"ש שהביא דרב חסדא אמר גם למטר, א"כ אפילו אם היה להשו"ע הרב אותה נוסח של הרא"ש אשר נמצא לפנינו היום כמו שנדפס בש"ס ווילנא, מ"מ י"ל שהשו"ע הרב ס"ל דט"ס היא.

משה צבי הלוי עדעלשטיין

תמחויין מחלקין. הדין הוא דהעובר עבירה אחת בשוגג כמה פעמים בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. ויש לחקור אם זה משום דאין כאן כלל מחייב לשני חטאות, דחשיב שגגה אחת. או"ד זה באמת שני שגגות, אלא ע"י שעשה אותם בהעלם אחד, הרי זה חשיב כמעשה אחד, ולכן מופטר בקרבן אחד על שניהם, אע"ג דבאמת איכא שני מחייבים.

והנה קיים שני סוגי העלמות: א) דנעלם ממנו המציאות, שטעה על הַלָּב שהוא שומן. ב) דנעלם ממנו הדין, ששכח דאסור לאכול הַלָּב.

ולכאורה יש לחלק ביניהם, דהיכא דנעלם ממנו המציאות דזה הַלָּב, ואכל אז שתי חתיכות הַלָּב, הוי שני שגגות, דבכל חתיכה בפני עצמה טעה ושגג דזה שומן, ובזה איכא שני מחייבים לשני קרבנות, רק כיון דאכלם בהעלם אחד נפטר בקרבן אחד. משא"כ היכא דנעלם ממנו הדין שחָלַב אסור, ואכל אז שתי חתיכות הַלָּב, ליכא כלל מחייב לשני קרבנות, דזה שגגה אחת.

אולם בחזון יחזקאל (כריתות פ"ד ה"א) חידש, דכל הדין שהאוכל שני זיתי הַלָּב בהעלם אחת מביא חטאת אחת, הוא רק בהעלם הדין, שאז שגגה אחת גרמה את שתי האכילות. אבל בנתחלף לו שומן בהַלָּב שיש ב' שגגות - כי על כל חתיכה וחתיכה היתה לו טעות נפרדת לחשוב שהיא שומן ולא הַלָּב - חייב על כל זית חטאת, עכ"ד.

ומה שהכריח אותו לחדש כך, הוא משום דס"ל דלא מסתבר לומר דגם בשני שגגות אם אכלם בהעלם אחד חשיב מעשה אחד ומיפטר בקרבן אחד.

והנה סברא זו לחלק בין אם העלמה הוא בגוף הַלָּב, או דהעלמה הוא בדין, מצינו גם בשיטת ר' יהושע (כריתות טו:) שאמר דאע"ג דהעובר עבירה אחת בשוגג כמה פעמים בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת, אבל אם אכלו בשני תמחויין (- כגון אחד מבושל ואחד צלי) חייב שני חטאות, אע"ג דאכלם בהעלם אחד.

וכתב בחזון יחזקאל (שבת פ"ט ה"ה), וז"ל: נראה דכי אמר ר' יהושע תמחויין מחלקין, היינו דוקא בהעלם שהמאכל שהוא אוכל הוא הַלָּב, אז סבירא ליה דתמחויין הוי כגופין מחולקים וכל תמחוי הוא העלם בפני עצמו ולא הוי חדא שגגה. משא"כ כשנעלמה ממנו הלכה שחָלַב זה אסור, אז הוי כל אכילותיו שאכל הרבה פעמים הַלָּב רק העלמה אחת ושגגה אחת.

[וכעין זה נסתפק האבני נור (חור"מ סימן ק"צ אות א', וסימן קצ"א אות א') בהא דמבואר (כריתות טו.) דהבא על כמה נדות חייב חטאת על כל אחת ואחת, דגופין מחלקין. האם זה רק בשגג במציאות, שחשב על כולן שהן מותרות, או גם בשגג בדין שחשב שנדה מותרת].

**איר קענט באשטעלען פאר שבת באווארפען-
שבע ברכות-בר מצוה**

**א ספעציעלע גליון מיט די נאמען פון די בעלי שמחה
ארויפגעדרוקט
אין דאס פארטיילען ביי די שמחה!
אין די זכות פון די צדיקים וועט די שמחה נמשך
ווערען שטענדיג**

יראה באפיקי ים (ח"ב סימן ה') שנסתפק בזה.

ה וכן משמע מדברי הצפנת פענח (מתנות עניים פ"ד ה"ט).

ט אבל בחידושי ר' אריה ליב (ח"ב סימן נ"ז) כתב דאח"כ דאם נעלמה ממנו הלכה דחלב זה אסור, אז חשיב שגגה אחת, מ"מ אם אכלו בשני תמחויין חייב שני חטאות. דאע"ג דשני תמחויין אינו גורם שיחשב שני שגגות, אבל זה גורם דלא מהני מה שעשאן בהעלם אחת שיחשב כמעשה אחד, רק זה חשיב כשני מעשים, וממילא חייב שני חטאות.

י ובצפנת פענח (מתנות עניים פ"ד ה"ט) כתב, דהיכא דהשגגה היא בגוף כגון שבא על שתי נשים נדות ולא ידע שהם נדות, אז אין צריך לימוד מיוחד לומר דגופין מחלקין, דסברא היא. אבל היכא שהטעות הוא בדין שלא ידע שנדה אסורה, אז צריכים לימוד מיוחד דגופין מחלקין, ע"ש. ולאור הנ"ל מובן היטב החילוק, דהיכא שבא על שני נדות ולא ידע המציאות שהם נדות, מיקרי שני שגגות, והא דנפטר בקרבן אחד, היינו משום דהעלם אחד חשיב כמעשה אחד, אבל בגופין מחולקין דזה שני מעשים, ידעינן ממילא דמחויב בשני קרבנות כיון דזה בעצם שני שגגות. משא"כ היכא דטעה בדין ששכח מאיסור נדה, אז הוי שגגה אחת, וא"כ גם בגופין מחלקין לא היינו יודעים בלי קרא דחייב שני קרבנות, ולזה בעינן לימוד מיוחד דגופין מחולקין מיקרי שני שגגות וחייב שני קרבנות.